

DELEGATIONSBESLUT MHN §331

Miljö- och hälsoskyddskontoret

Susanna Jansson

Miljö- och hälsoskyddsinspektör

08-591 627 65

susanna.jansson@sigtuna.se

Försvarsinspektören för hälsa och miljö

Tegeluddsvägen 100

107 85 Stockholm

Yttrande om provtagning av ytvatten med avseende på PFAS vid Rosersbergs övningsfält, Dnr FIHM2020-68**Yttrande**

Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Sigtuna kommun anser i enlighet med Försvarmaktens bedömning att ytterligare ytvattenprovtagningar behöver göras för identifiering av eventuella föroreningskällor och spridningsvägar. För ytterligare synpunkter, se miljö- och hälsoskyddskontorets redovisning.

Ärendet

Försvarsinspektören för hälsa och miljö (FIHM) har 2020-05-04 remitterat rubricerat ärende till Miljö- och hälsoskyddsnämnden i Sigtuna kommun. Sedan 2014 har Försvarmaktens Miljöprovningseenhet undersökt flygflottiljer och flygbaser med avseende på PFAS. Detta med anledning av att viss användning av brandsläckningsskum kan ha skett på Försvarmaktens övnings- och skjutfält. Under våren 2019 lät Försvarmaktens Miljöprovningseenhet utföra provtagning av ytvatten vid Rosersbergs övningsfält, Sigtuna kommun. Provtagningen gjordes på åtta punkter i övningsområdets ytvatten med syfte att översiktligt utreda eventuell förekomst av PFAS-ämnen. PFAS detekterades i sex av åtta prov och som högst med halter på 170 ng/l och 220 ng/l. Provresultaten visade även på PFOS-halter överstigande gränsvärdet på 0,65 ng/l PFOS i ytvatten, med som högst 59 ng/l och 93 ng/l.

Försvarmakten avser att ta ytterligare ytvattenprover vid Rosersbergs övningsfält och därmed efterfrågar Försvarsinspektören för hälsa och miljö synpunkter på provpunkternas placering bl.a. i förhållande till andra möjliga föroreningskällor samt övriga synpunkter som kan anses vara av vikt för FIHM att känna till.

Miljö- och hälsoskyddskontorets redovisning

Miljö- och hälsoskyddskontoret anser i enlighet med Försvarmaktens bedömning att ytterligare ytvattenprovtagning av Rosersbergs övningsområde är nödvändig för identifiering av möjliga spridningsvägar med avseende på PFAS-ämnen.

De högsta PFAS-halterna har påträffats vid provpunkterna ROS01YV (170 ng/l) och ROS03YV (220 ng/l). Det är sedan tidigare känt att Märstaån innehåller förhöjda halter PFAS-ämnen. Dock görs det för närvarande ingen kontinuerlig provtagning inom

miljöövervakningsarbetet. Miljö- och hälsoskyddskontoret bedömer därför att fler prover bör tas uppströms dessa punkter.

Aktiviteter på Arlanda flygplats verksamhetsområde har en påverkan på de förhöjda PFAS-halterna i Märstaån. Försvarsmaktens Miljöprovningsenhet bör kontakta Swedavia AB:s miljöavdelning för information om provtagningar med avseende på yt-, grund- och dagvatten på Arlandaområdet. Provtagningsresultaten kan bidra med viktig information till utredningen.

Även provpunkt ROS02YV visar på förhöjda halter PFAS-ämnen, 76 ng/l. Miljö- och hälsoskyddskontoret rekommenderar att fler prover tas uppströms denna provpunkt. Deponin vid Brista avfallsanläggning som ägs av Sigtuna Återvinning AB kan vara en potentiell spridningskälla med avseende på PFAS-ämnen. Lakvattenkaraktärisering som gjorts för verksamheten visar på att det förekommer PFAS-ämnen i lakvattnet. Miljö- och hälsoskyddskontorets uppfattning är att det för närvarande inte görs någon regelbunden provtagning av PFAS-ämnen i ytvatten eller lakvatten på Brista avfallsanläggning. För mer information om analysresultat hänvisar miljö- och hälsoskyddskontoret till ansvarig kontaktperson på Sigtuna Återvinning AB.

Under 2018-2019 genomfördes yt- och grundvattenprovtagningar på angränsande fastighet till Brista avfallsanläggning, Norrsunda-Brista 2:16. Analysresultaten visar på förekomst av PFAS-ämnen, dock ej med PFOS-halter överskridande det preliminära riktvärdet för ytvatten. Vid undersökningarna utreddes även potentiella spridningsriktningar och föroreningskällor.

F.d. Märsta brandstation var placerad på fastigheten Sätuna 3:265 och till viss del på Sätuna 3:160. Under 2015 genomfördes en sanering för avlägsnande av PFOS-förorenad jord på fastigheten Sätuna 3:265. Föroreningar på ett djup av 1-2 meter kvarlämnades. Vid den miljötekniska markundersökning som nyligen gjorts på Sätuna 3:160, visar analysresultat på förhöjda halter PFOS i jord och grundvatten. Miljö- och hälsoskyddskontoret anser därför att det föreligger risk att f.d. Märsta brandstation är en potentiell källa till spridning av PFOS i det berörda avrinningsområdet.

Miljö- och hälsoskyddskontoret bedömer att Räddningsskolan på fastigheten Rosersberg 2:1 med stor sannolikhet inte bidrar till spridning av PFAS-ämnen till Märstaån eller Rosersbergsbäcken då avrinning från området huvudsakligen avvattnas mot våtmarken Marängen, Oxundaån, Rosersbergsviken samt Oxundasjön.

I Sigtuna kommuns avfallsplan för 2016-2020 redovisas namn och fastighetsbeteckning på nedlagda deponier inom kommunens gränser. Dock anses kunskapen vara fortsatt låg gällande de tidigare verksamheternas eventuella förorenings spridning.

Enligt miljö- och hälsoskyddsnämndens delegationsordning punkt 3.24.1.

För miljö- och hälsoskyddsnämnden,

Kaspar Fritz
Förvaltningschef för Miljö- och hälsoskyddskontoret